

WYMAGANIA EDUKACYJNE

ROK SZKOLNY: 2025/2026

KLASA: 5 szkoły podstawowej

PRZEDMIOT: **historia**

UCZĄCY: Katarzyna Cabaj

1. ZAKRES WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
			Uczeń spełnia wymagania określone na ocenę dopuszczającą, a ponadto:	Uczeń spełnia wymagania określone na ocenę dostateczną, a ponadto:	Uczeń spełnia wymagania określone na ocenę dobrą, a ponadto:	Uczeń spełnia wymagania określone na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:
		- mimo wyraźnych braków w wiedzy potrafi przy pomocy nauczyciela odtworzyć wiadomości konieczne, istotne dla dalszego kształcenia; - wykazuje się niewielką znajomością faktografii i terminologii oraz w bardzo ograniczonym zakresie i z licznymi błędami lokalizuje fakty w czasie i przestrzeni; - z pomocą nauczyciela formułuje powierzchowne wnioski i oceny;	- wykazuje się znajomością podstawowych wymagań programowych; - w ograniczonym zakresie i z błędami posługuje się faktografią i terminologią oraz lokalizuje wydarzenia w czasie i przestrzeni; - dostrzega zasadnicze zależności przyczynowo–skutkowe; - w niewielkim zakresie poprawnie wnioskuje i ocenia wydarzenia, zjawiska i procesy; - posługuje się przeciętnym językiem i niewielkim zasobem	- wykazuje się znajomością podstawowych i dopełniających wymagań programowych; - poprawnie stosuje pojęcia i terminy historyczne oraz umiejscawia wydarzenia w czasie i przestrzeni; - w sposób odtwórczy dostrzega związki i zależności między faktami i wydarzeniami oraz dokonuje analizy i syntezy omawianych zjawisk i procesów; - potrafi logicznie, ale nie w pełni samodzielnie, formułować oceny i wnioski - analizuje i	wykazuje się wiedzą i umiejętnościami ujętymi w planie jako wymagania podstawowe, dopełniające i rozszerzające; - bezbłędnie posługuje się faktografią i terminologią historyczną - swobodnie lokalizuje wydarzenia w czasie i przestrzeni; - w sposób pełny, rzetelny i wnikliwy analizuje i interpretuje wydarzenia, zjawiska i procesy oraz podejmuje próby samodzielnego oceniania i wnioskowania; - umiejętnie stosuje argumentację i	- spełnia wszystkie wymagania na ocenę bardzo dobrą, - swobodnie i poprawnie operuje faktografią i terminologią; - dostrzega związki i zależności między zjawiskami z różnych dziedzin życia (polityka, społeczeństwo, gospodarka, kultura); - wykazuje się samodzielnością i wnikliwością w selekcjonowaniu i interpretacji wydarzeń, zjawisk i procesów; - prezentuje problemy, procesy i

		terminologii historycznej; - wyciąga proste wnioski z informacji zaczerpniętych z różnych źródeł;	interpretuje źródła historyczne; - w wypowiedziach prawidłowo posługuje się terminologią historyczną;	doszukuje się analogii w omawianiu wydarzeń, zjawisk i procesów; - samodzielnie podejmuje działania zmierzające do poszerzenia i pogłębienia swojej wiedzy; - bezbłędnie analizuje i interpretuje różnego rodzaju źródła historyczne, ocenia ich wiarygodność i przydatność; - potrafi skorelować wiedzę historyczną z wiedzą z pokrewnych przedmiotów;	zjawiska w szerokim kontekście; - potrafi samodzielnie formułować wnioski, porównywać i oceniać postacie, zjawiska i wydarzenia; - w sposób przemyślany i wskazujący na rozumienie problemu prezentuje i uzasadnia swoje stanowisko; - potrafi odnieść się krytycznie do ocen i opinii innych ludzi; - samodzielnie i w przemyślany sposób integruje wiedzę i umiejętności z różnych źródeł;	
Rozdział 1. Pierwsze cywilizacje						
1. Życie pierwszych ludzi	· pochodzenie człowieka · różnice między koczowniczym a osiadłym trybem życia · życie człowieka pierwotnego	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>koczowniczy i osiadły tryb życia</i> , – przedstawia, skąd wywodzą się praludzie	– poprawnie posługuje się terminami: <i>rewolucja neolityczna, epoka kamienia, epoka brązu, epoka żelaza</i> – opisuje życie ludzi pierwotnych	– porównuje koczowniczy tryb życia z osiadłym – wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna – wyjaśnia znaczenie nabycia umiejętności krzesania ognia przez człowieka	– wskazuje umiejętności, których nabycie umożliwiło ludziom przejście na osiadły tryb życia – wyjaśnia skutki rewolucji neolitycznej	– wyjaśnia pojęcie ewolucji – porównuje poziom cywilizacyjny ludzi w różnych epokach
2. Miasta-państwa Mezopotamii	· Mezopotamia jako kolebka cywilizacji · znaczenie wielkich rzek dla	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: Mezopotamia,	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Bliski Wschód, Sumerowie</i> ,	– charakteryzuje i podaje przykłady państw-miast z terenu(Ur,	– wyjaśnia znaczenie kodyfikacji prawa w życiu społecznym	– wymienia współczesne przedmioty, których powstanie było

	rozwoju najstarszych cywilizacji · Kodeks Hammurabiego	– wyjaśnia, jaką funkcję mogą pełnić rzeki – wskazuje na mapie: obszar Mezopotamii	<i>kodeks, pismo klinowe, zikkurat</i> , – samodzielnie wskazuje na mapie: obszar Mezopotamii, Tygrys, Eufrat	Babilon) Mezopotamii	– wyjaśnia zasadę <i>oko za oko, ząb za ząb</i>	możliwe dzięki osiągnięciom ludów Mezopotamii
3. W Egipcie faraonów	· Egipt jako przykład starożytnej cywilizacji · Egipt darem Nilu · wierzenia Egipcjan jako przykład religii politeistycznej	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>piramida, faraon</i> – wskazuje na mapie: Egipt oraz Nil – opisuje wygląd piramid	– poprawnie posługuje się terminami: <i>politeizm, hieroglify, mumifikacja, sarkofag</i> – wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacji egipskiej	– wyjaśnia rolę Nilu w rozwoju cywilizacji egipskiej – podaje przykłady bogów i wierzenia Egipcjan	– opisuje, w jaki sposób wznoszono piramidy – przedstawia strukturę społeczną Egiptu	– charakteryzuje najbardziej znane przykłady sztuki egipskiej (Sfinks, Dolina Królów, grobowiec Tutenchamona, piersie Neferetiti), piramidy (Giza)
4. W starożytnym Izraelu	· judaizm jako przykład religii monoteistycznej · biblijne dzieje Izraelitów · Dekalog i Tora	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>Żydzi, Dekalog, Jahwe</i> – wyjaśnia, o czym opowiada Biblia	– poprawnie posługuje się terminami: <i>judaizm, Tora, synagoga, Mesjasz, monoteizm, Palestyna, prorok</i> ,	– charakteryzuje judaizm – porównuje wierzenia Egiptu oraz Izraela – wyjaśnia różnicę pomiędzy politeizmem a monoteizmem	– charakteryzuje dokonania najważniejszych przywódców religijnych i politycznych Izraela (Abraham, Mojżesz, Dawid, Salomon)	– wskazuje na podobieństwa i różnice pomiędzy judaizmem a chrześcijaństwem
5. Cywilizacje Indii i Chin	· osiągnięcia cywilizacyjne Dalekiego Wschodu	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>Daleki Wschód, Wielki Mur Chiński</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Daleki Wschód, hinduizm, Wielki Mur Chiński, Jedwabny Szlak</i>	– charakteryzuje wierzenia hinduistyczne	– wymienia osiągnięcia cywilizacji doliny Indusu – wymienia osiągnięcia cywilizacji chińskiej	– przedstawia terakotową armię jako zabytek kultury chińskiej

		– wskazuje na mapie: Indie, Chiny				
6. Od hieroglifów do alfabetu	· powstanie pisma i jego znaczenie dla rozwoju cywilizacji	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>pismo obrazkowe, hieroglify, alfabet</i> – wyjaśnia, do czego służy pismo	– poprawnie posługuje się terminami: <i>papirus, tabliczki gliniane, pismo klinowe, alfabet łaciński</i> – wymienia przykłady materiałów pisarskich stosowanych w przeszłości	przyporządkowuje różne rodzaje pisma do cywilizacji, które je stworzyły	– wyjaśnia, w jaki sposób umiejętność pisanie wpłynęła na dalsze osiągnięcia człowieka	– opowiada o przykładach alternatywnych języków umownych (alfabet Morse’a, język migowy)
Rozdział 2. Starożytna Grecja						
1. Demokratyczne Ateny	· warunki naturalne Grecji · życie w greckiej polis · cechy charakterystyczne demokracji ateńskiej · Perykles	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>Hellada, demokracja</i> , – przy pomocy nauczyciela opisuje wygląd greckiego polis i życie w nim na przykładzie Aten	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Hellenowie, polis, zgromadzenie ludowe, akropol, agora</i> – wskazuje na mapie: Grecję, Ateny	– wyjaśnia wpływ warunków naturalnych Grecji na zajęcia ludności oraz sytuację polityczną (podział na polis) – wyjaśnia, kim był Perykles	– opisuje, kto posiadał prawa polityczne w Atenach	– wskazuje podobieństwa i różnice między demokracją ateńską a współczesną demokracją parlamentarną
2. Sparta i wojny z Persami	· wojny grecko-perskie · wydarzenia: bitwa pod Maratonem, bitwa pod Termopilami,	– wyjaśnia genezę biegów maratońskich – wskazuje na mapie: Spartę, Persję	– poprawnie posługuje się terminami: <i>sojusz, hoplita, falanga</i> – wyjaśnia, kim był Leonidas	– wyjaśnia przyczyny i opisuje przebieg wojen grecko-perskich	– opisuje, w jaki sposób walczyli starożytni Grecy – wskazuje na mapie: Maraton, Termopile, Salaminę	– opisuje przebieg bitwy pod Termopilami i ocenia postać króla Leonidasa

	bitwa pod Salaminą					
3. Bogowie i mity	· wierzenia starożytnych Greków · mity greckie · Homer i jego dzieła; Iliada i Odyseja	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>mity</i>, <i>heros</i> – charakteryzuje najważniejszych bogów greckich	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Olimp</i>, <i>Partenon</i>, – przedstawia wierzenia starożytnych Greków – wyjaśnia, kim był Homer	– charakteryzuje najważniejszych bogów greckich: opisuje ich atrybuty i dziedziny życia, którym patronowali – omawia różne mity greckie	– przedstawia treść <i>Iliady</i> i <i>Odysei</i>	– omawia znaczenie wyroczni w życiu starożytnych Greków – wyjaśnia współczesne rozumienie wyrażenia: <i>koń trojański</i>
4. Kultura starożytnej Grecji	· wspólne elementy w kulturze greckich polis · najważniejsze dokonania sztuki greckiej · narodziny teatru greckiego · znaczenie filozofii	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami <i>igrzyska</i>, <i>olimpiada</i>, <i>stadion</i> – opisuje rolę sportu w codziennym życiu	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Wielkie Dionizje</i>, <i>amfiteatr</i>, <i>tragedia</i>, <i>komedia</i>,	– opisuje charakter i cele antycznego teatru – przedstawia dokonania nauki greckiej – objaśnia, czym jest filozofia i przedstawia jej najwybitniejszych przedstawicieli	– przedstawia współczesną tradycję igrzysk olimpijskich – porównuje igrzyska antyczne ze współczesnymi	– podaje przykłady wpływu dokonań starożytnych Greków na współczesną kulturę i naukę
*5. Imperium Aleksandra Wielkiego	· podboje Aleksandra Wielkiego	– posługuje się terminem: <i>imperium</i>	– uzasadnia, dlaczego Aleksandra nazwano „Wielkim”	– przedstawia skutki podbojów Aleksandra	– wyjaśnia charakter kultury hellenistycznej	– omawia znaczenie Biblioteki Aleksandryjskiej
Rozdział III. Starożytny Rzym						
1. Ustrój starożytnego Rzymu	· od legendarnych początków państwa rzymskiego po upadek republiki i	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>cesarz</i> – wskazuje na mapie: Rzym	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Italia</i>, <i>monarchia</i>, <i>republika</i>, <i>senat</i>, <i>cesarz</i>	– charakteryzuje ustrój republiki rzymskiej i jej główne organy władzy	– omawia przyczyny oraz okoliczności upadku republiki rzymskiej	– porównuje ustroje demokracji ateńskiej i republiki rzymskiej

	powstanie cesarstwa rzymskiego	– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego symbolem Rzymu została wilczyca	– przedstawia legendarne początki Rzymu – wskazuje na mapie: Półwysep Apeniński	– zaznacza na osi czasu datę 753 r. p.n.e. Zna postacie hist. Juliusz Cezar, Oktawian August		
2. Imperium Rzymskie	· podboje rzymskie · upadek cesarstwa zachodniorzymskiego	– posługuje się terminami: <i>provincia, legiony, plemiona barbarzyńskie</i> , – przedstawia wygląd i uzbrojenie rzymskiego legionisty	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Germanie, Hunowie, wielka wędrówka ludów</i> – wskazuje na mapie: Kartaginę,	– opisuje okoliczności upadku cesarstwa zachodniego – zaznacza na osi czasu datę 476 r. n.e.- koniec epoki starożytnej	– przedstawia postać Hannibala i wojny punickie – zna postać cesarza Konstantyna Wielkiego	– wymienia korzyści oraz zagrożenia funkcjonowania państwa o rozległym terytorium – wyjaśnia wpływ kultury rzymskiej na podbite ludy
3. Życie w Wiecznym Mieście	· Rzym jako stolica imperium i Wieczne Miasto · życie codzienne i rozrywki w Rzymie · podział społeczeństwa rzymskiego · wierzenia religijne Rzymian i najważniejsze bóstwa	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>amfiteatr, gladiatorzy, niewolnicy</i> – przy pomocy nauczyciela przedstawia warunki życia oraz rozrywki dawnych mieszkańców Rzymu	– poprawnie posługuje się terminami: <i>bazylika, Forum Romanum, termy, amfiteatr, gladiatorzy, patrycjusze, plebs, niewolnicy</i> , – wymienia najważniejsze bóstwa czczone przez Rzymian	– wyjaśnia, dlaczego Rzym był nazywany Wiecznym Miastem – opisuje, jakie funkcje pełniło Forum Romanum – wymienia greckie odpowiedniki najważniejszych rzymskich bóstw	– wyjaśnia, dlaczego cesarze rzymscy starali się kierować zawołaniem ludu: <i>chleba i igrzysk!</i>	– przedstawia pozostałości Pompejów i Herculanium jako źródła wiedzy o życiu codziennym w starożytności
4. Dokonania starożytnych Rzymian	· Rzymianie jako wielcy budowniczowie	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami:	– poprawnie posługuje się terminami: <i>akwedukt, łuk</i>	– omawia najwybitniejsze dzieła sztuki i	– wyjaśnia, dlaczego dobra sieć drogowa jest ważna dla	– uzasadnia i ocenia twierdzenie, że Rzymianie

	· kultura i sztuka starożytnego Rzymu jako kontynuacja dokonań antycznych Greków	<i>akwedukt, łuk triumfalny, Koloseum</i>	<i>triumfalny, Koloseum, kodeks</i>	architektury rzymskiej – poprawnie posługuje się terminami: <i>kopuła, akwedukt, łuk triumfalny, Circus Maximus, Koloseum, Panteon, kodeks</i>	funkcjonowania każdego państwa – wyjaśnia powiedzenie: <i>Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu</i>	potrafiliby czerpać z dorobku kulturowego podbitych ludów – omawia dokonania Wergiliusza i Horacego
5. Początki chrześcijaństwa	· Jezus z Nazaretu jako twórca nowej religii monoteistycznej · przyczyny prześladowania chrześcijan · Edykt mediolański	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>apostołowie, Jezus z Nazaretu, biskupi, papież, Biblia – Stary i Nowy Testament</i>	– charakteryzuje działalność apostołów po ukrzyżowaniu Jezusa	– wyjaśnia, czym różni się chrześcijaństwo od judaizmu – wyjaśnia, dlaczego władze rzymskie odnosiły się wrogo do chrześcijaństwa	– opisuje najstarsze symbole chrześcijańskie – wyjaśnia znaczenie Edyktu mediolańskiego dla rozwoju chrześcijaństwa	– przedstawia dzieje wybranego świętego (na przykład swojego patrona)
Rozdział IV. Początki średniowiecza						
1. Bizancjum w czasach świetności	· cesarstwo bizantyjskie pod panowaniem Justyniana I Wielkiego · upadek Konstantynopola	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>ikona, Bizancjum, Konstantynopol</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Hagia Sofia, ikona, freski, mozaika</i> – wskazuje na mapie: Konstantynopol,	– charakteryzuje styl bizantyjski w sztuce – podaje przyczyny i skutki upadku cesarstwa bizantyjskiego	– zna postać Justyniana I Wielkiego – wyjaśnia, w jaki sposób położenie geograficzne wpłynęło na bogactwo Konstantynopola	– zaznacza na osi czasu datę upadku Konstantynopola – 1453 r – – wyjaśnia, jaki wpływ na chrześcijaństwo miał podział Rzymu na część zachodnią i wschodnią
2. Arabowie i początki islamu	· pochodzenie Arabów	– posługuje się terminami: <i>oaza,</i>	– omawia najważniejsze	– przedstawia postać i	– wskazuje na podobieństwa i różnice pomiędzy	– ocenia potrzebę tolerancji religijnej

	· działalność Mahometa i narodziny islamu	<i>islam, Allah, Koran, meczet</i>	zasady wiary muzułmanów – wskazuje na mapie: <i>Półwysep Arabski, Mekkę,</i>	działalność Mahometa – omawia osiągnięcia Arabów w dziedzinie kultury i nauki	chrześcijaństwem a islamem – zaznacza na osi czasu datę: 622 r.	
3. Nowe państwa w Europie	· powstanie państwa Franków · rozwój kultury i nauki w państwie Karola Wielkiego · traktat w Verdun	– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, dlaczego Karol otrzymał przydomek „Wielki”	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Frankowie, dynastia, Karolingowie, układ w Verdun, cesarstwo, możnowładca,</i>	– wyjaśnia, w jaki sposób władzę w państwie Franków przejęła dynastia Karolingów – przedstawia postanowienia traktatu w Verdun oraz jego skutki	– przedstawia postanowienia traktatu w Verdun oraz jego skutki – charakteryzuje rozwój kultury i nauki w czasach Karola Wielkiego	– wyjaśnia skąd pochodzi polskie słowo „król”
4. Konflikt papieża z cesarstwem	· wielka schizma wschodnia i jej skutki · spór o inwestyturę między cesarzem a papieżem w XI w.	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>prawosławie, ekskomunika</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>schizma, inwestytura,</i> – wyjaśnia konsekwencje ekskomuniki cesarza i opisuje ukorzenie się cesarza Henryka IV w Canossie	– wyjaśnia przyczyny i skutki wielkiej schizmy wschodniej – przedstawia przebieg sporu pomiędzy cesarzem a papieżem w XI w.	– wyjaśnia, na czym polegał spór o inwestyturę – omawia przykładowe różnice pomiędzy Kościołem katolickim a prawosławnym	Wyjaśnia znaczenie konkordatu w Wormacji dla średniowiecznej Europy
5. Wyprawy krzyżowe	Wyprawy krzyżowe do Ziemi Świętej	- wyjaśnia czym były wyprawy krzyżowe i w jakim celu były podejmowane	wymienia zakonny rycerskie: Templariuszy, Joannitów, Krzyżaków	– przedstawia czym się charakteryzowały reguły zakonów rycerskich	-wyjaśnia przebieg i znaczenie wypraw krzyżowych dla Europy	- odpowiada czy współcześnie nadal istnieją zakony które są związane z zakonami rycerskimi

Rozdział V. Społeczeństwo średniowiecza

1. System feudalny	· podział na seniorów i wasali · społeczna drabina feudalna	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>senior, wasal, hold lenny</i> , – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia, na czym polegała drabina feudalna	– poprawnie posługuje się terminami: <i>feudalizm, senior, wasal, lenno, hold lenny, suzeren, duchowieństwo, chłopci, szlachta, mieszczaństwo</i>	– opisuje zależność między seniorem a wasalem	– przedstawia, jak wyglądał hold lenny – wyjaśnia, które stany były uprzywilejowane	– omawia różnice pomiędzy społeczeństwem stanowym a współczesnym
2. Epoka rycerzy	· ideał rycerza i jego obowiązki · kultura rycerska	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>rycerz, tarcza, kopia, zbroja, ostrogi</i> – tłumaczy zadania z których musiał wywiązać się rycerz	– poprawnie posługuje się terminami: <i>rycerz, kodeks honorowy, paż, giermek, pasowanie, kopia, ostrogi</i> – charakteryzuje ideał rycerza średniowiecznego	– przedstawia poszczególne etapy wychowania rycerskiego – opisuje ceremonię pasowania na rycerza	– przedstawia historię najsłynniejszego polskiego rycerza Zawiszy Czarnego z Garbowa	– przedstawia literackie ideały rycerskie: hrabiego Rolanda, króla Artura i rycerzy Okrągłego Stołu
3. Średniowieczne miasto i wieś	· powstanie osad rzemieślniczych i kupieckich · lokacje miast i wsi · zajęcia ludności wiejskiej	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>kupcy, rzemieślnicy, rynek, targi, ratusz</i> , – porównuje życie codzienne mieszkańców średniowiecznych miast i wsi	– poprawnie posługuje się terminami: <i>gród, osada targowa, kupcy, rzemieślnicy, rynek, ratusz, cech, trójpółowka</i>	– opisuje, gdzie i w jaki sposób tworzyły się miasta – charakteryzuje główne zajęcia mieszkańców miast – opisuje życie i obowiązki ludności wiejskiej	– charakteryzuje różne grupy społeczne mieszczan	– wyjaśnia, na czym polegały lokacje miast i wsi
4. Kościół w średniowieczu	· duchowni w średniowieczu, ich przywileje i obowiązki	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>zakon</i> ,	– poprawnie posługuje się terminami: <i>reguła zakonna, benedyktyni</i> ,	– opisuje różne role, jakie odgrywali duchowni w społeczeństwie	– wyjaśnia określenie <i>benedyktyńska praca</i>	– charakteryzuje średniowieczne szkolnictwo – porównuje zakony

	· religijność doby średniowiecza · średniowieczne zakony	<i>klasztór, uniwersytet</i> – wyjaśnia, czym zajmowali się kopiści	<i>cystersi, kopiści, franciszkanie, dominikanie, miniatura</i> – charakteryzuje stan duchowny w średniowieczu	średniowiecznym – przedstawia najważniejsze zakony – charakteryzuje średniowieczne szkolnictwo	– przedstawia dokonania świętego Franciszka z Asyżu	kontemplacyjne i zakony żebracze
5. Sztuka średniowiecza	· rola sztuki w średniowieczu · znaczenie <i>biblia pauperum</i> · styl romański · styl gotycki	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>katedra, witraże, styl gotycki, styl romański</i>	– charakteryzuje styl romański – omawia cechy stylu gotyckiego	– wyjaśnia jakie znaczenia miała średniowieczna architektura	– porównuje styl gotycki i romański	– znajduje i przedstawia informacje o średniowiecznych świątyniach w swoim regionie oraz elementach ich wystroju
Rozdział VI. Polska pierwszych Piastów						
1. Zanim powstała Polska	· najstarsze osadnictwo na ziemiach polskich w świetle wykopalisk archeologicznych · plemiona słowiańskie na ziemiach polskich	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>wielka wędrówka ludów, plemię</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Słowianie, Wiślanie, Polanie</i> – charakteryzuje wierzenia Słowian	– wskazuje na mapie: rozmieszczenie plemion słowiańskich na ziemiach polskich	– podaje przykłady tradycji pogańskich zachowanych do czasów współczesnych	– przedstawia współczesne konsekwencje wynikające dla krajów słowiańskich z przyjęcia chrześcijaństwa w obrządku greckim lub łacińskim
2. Mieszko I i początki Polski	· rozwój państwa Polan · dynastia Piastów · panowanie Mieszka I	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>książę, dynastia Piastów</i>	Łączy małżeństwo Dobrawy i Mieszka I z chrztem Polski –	– przedstawia okoliczności i skutki przyjęcia chrztu przez Mieszka I	– uzasadnia twierdzenie, że przyjęcie chrztu przez Mieszka I należało do najważniejszych	– omawia dokument <i>Dagome iudex</i> i jego wartość jako źródła historycznego

		– wyjaśnia, skąd pochodzi nazwa „Polska”	zaznacza na osi czasu daty: 966 r.	– wskazuje na mapie: Gniezno, Poznań,	wydarzeń w dziejach Polski	
3. Polska Bolesława Chrobrego	· misja biskupa Wojciecha i jej skutki · zjazd gnieźnieński i jego konsekwencje · koronacja Bolesława Chrobrego na króla Polski i jej znaczenie	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>zjazd gnieźnieński</i>, <i>relikwia</i>, <i>koronacja</i> – przy pomocy nauczyciela wyjaśnia znaczenie koronacji Bolesława Chrobrego	– opisuje misję świętego Wojciecha do pogańskich Prusów – zaznacza na osi czasu daty: 1000 r., 1025 r.	– przedstawia przebieg i znaczenie zjazdu w Gnieźnie	– wyjaśnia znaczenie utworzenia niezależnego Kościoła w państwie polskim – opisuje Drzwi Gnieźnieńskie jako przykład źródła ikonograficznego z najstarszych dziejów Polski	– wskazuje pozytywne i negatywne skutki polityki prowadzonej przez Bolesława Chrobrego
4. Kryzys i odbudowa państwa polskiego	· kryzys państwa polskiego po śmierci Bolesława Chrobrego · panowanie Mieszka II · reformy Kazimierza Odnowiciela · Kraków stolicą państwa · polityka Bolesława Śmiałego	– posługuje się terminem: <i>insygnia królewskie</i> – wyjaśnia, dlaczego księcia Kazimierza nazwano „Odnowicielem”	– Przedstawia konflikt Bolesława Śmiałego z biskupem Stanisławem	– opisuje sytuację państwa polskiego po śmierci Bolesława Chrobrego – charakteryzuje rządy Bolesława Śmiałego	– ocenia postawę Bezpryma – przedstawia skutki kryzysu państwa polskiego – wyjaśnia przyczyny i skutki sporu króla z biskupem Stanisławem	– wyjaśnia przyczyny kryzysu państwa wczesnopiastowskiego – ocenia trafność przydomków Bolesława Szczodry i Śmiały
5. Rządy Bolesława Krzywoustego	· testament Krzywoustego i jego założenia	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>testament</i> , <i>senior</i> i <i>juniorzy</i>	– wskazuje na mapie: państwo Bolesława Krzywoustego	– omawia przyczyny ogłoszenia testamentu Krzywoustego	– wyjaśnia zasadę senioratu – wyjaśnia, jakie skutki dla państwa mogą mieć	– ocenia szanse i zagrożenia wynikające z wprowadzenia zasady senioratu

			– opisuje postać Bolesława Krzywoustego – zaznacza na osi czasu datę 1138		wewnętrzne spory o tron	
6. Społeczeństwo w czasach pierwszych Piastów	· grody i ich funkcje · sposoby uprawy roli na ziemiach polskich · podział społeczeństwa w państwie pierwszych Piastów	– posługuje się terminami: <i>gród</i> , <i>podgrodzie</i> , – przedstawia wygląd i budowę średniowiecznego grodu	– omawia zakres władzy panującego w państwie pierwszych Piastów	– przedstawia charakter drużyny książęcej – wyjaśnia powinności ludności względem władcy	– wyjaśnia, czym się różnił wojownik drużyny od rycerza	– wskazuje przykłady nazw miejscowości, które mogły w średniowieczu pełnić funkcję osad służebnych
* Tajemnice sprzed wieków – Kto spisywał dzieje Polski?	· źródła historyczne dotyczące początków państwa polskiego · obiektywizm i prawda historyczna			– wymienia nazwy źródeł historycznych dotyczących dziejów państwa polskiego	– przedstawia dokonania postaci: Galla Anonima i Wincentego Kadłubka	– omawia teorie dotyczące pochodzenia Galla Anonima – wymienia przyczyny powstania kronik
Rozdział VII. Polska w XIII–XV wieku						
I. Rozbicie dzielnicowe	· walki wewnętrzne między książętami piastowskimi o prymat w Polsce · utrwalenie rozbicia dzielnicowego · osłabienie Polski na arenie	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>rozbicie dzielnicowe</i> ,	– poprawnie posługuje się terminami: <i>dzielnicą senioralną</i> , <i>Tatarzy</i> , – charakteryzuje państwo polskie podczas rozbicia dzielnicowego	– opisuje okoliczności sprowadzenia zakonu krzyżackiego do Polski oraz konsekwencje tego wydarzenia – omawia skutki rozbicia dzielnicowego	– wskazuje na mapie: podział państwa na różne dzielnice oraz ziemie utracone w okresie rozbicia dzielnicowego – przedstawia historię zakonu krzyżackiego	– charakteryzuje sposób walki Mongołów

	międzynarodowe j					
2. Zjednoczenie Polski	· koronacja i śmierć Przemysła II · panowanie Wacława II · przejęcie władzy przez Władysława Łokietka i jego koronacja · rządy Władysława Łokietka	Opisuje rolę Władysława Łokietka w zjednoczeniu Polski	– omawia postaci: Przemysła II, arcybiskupa Jakuba Świnki, Wacława II, Władysława Łokietka	– przedstawia próby zjednoczenia Polski przez książąt śląskich oraz Przemysła II – przedstawia działania Władysława Łokietka na rzecz zjednoczenia kraju	– wyjaśnia, jaką rolę w zjednoczeniu kraju odegrał Kościół katolicki – opisuje przebieg konfliktu Władysława Łokietka z Krzyżakami	– przedstawia wyobrażenie na temat świętego Stanisława jako patrona zjednoczenia kraju
3. Czasy Kazimierza Wielkiego	· polityka dyplomacji Kazimierza Wielkiego · pokój z zakonem krzyżackim w Kaliszu · reformy Kazimierza Wielkiego ·	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>uniwersytet, Orle Gniazda, Akademia Krakowska</i> – przy pomocy nauczyciela tłumaczy, co zdecydowało o przyznaniu Kazimierzowi przydomka „Wielki”	– wyjaśnia, w jaki sposób Kazimierz dbał o obronność państwa – wyjaśnia znaczenie słów, że Kazimierz Wielki: <i>zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną</i>	– przedstawia i ocenia postanowienia pokoju w Kaliszu – charakteryzuje reformy Kazimierza Wielkiego	– wyjaśnia, dlaczego Kazimierz Wielki za najważniejsze uznał reformy wewnętrzne państwa – tłumaczy, jakie znaczenie miało założenie Akademii Krakowskiej – wyjaśnia znaczenie uczty u Wierzyńka	– przedstawia cele oraz konsekwencje układu dynastycznego zawartego przez Kazimierza Wielkiego z Węgrami – wyjaśnia, dlaczego sól należała niegdyś do najdroższych towarów
4. Unia polsko-litewska	· koniec dynastii Piastów · rządy Andegawenów w Polsce - Władysław Jagiełło	– przedstawia dynastię zapoczątkowaną przez Władysława Jagiełłę	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Andegawenowie, unia personalna, Wielkie Księstwo</i>	– przedstawia okoliczności objęcia tronu polskiego przez Jadwigę	– charakteryzuje stanowisko polskiej delegacji na soborze w Konstancji	– uzasadnia twierdzenie, że poglądy Pawła Włodkowica na temat wojen religijnych są

			<i>Litewskie, Jagiellonowie</i> – zaznacza na osi czasu datę bitwy pod Grunwaldem -1410 r	– wymienia postanowienia unii w Krewie – opisuje postacie: Ludwika Węgierskiego, Jadwigi, Władysława Jagiełły, wielkiego księcia Witolda, Ulricha von Jungingena		aktualne także dzisiaj
5. Czasy świetności dynastii Jagiellonów	· wojna trzynastoletnia · II pokój toruński i jego postanowienia	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>wojska zaciężne, żołd</i>	– poprawnie posługuje się terminami, <i>wojna trzynastoletnia, Prusy Królewskie, Prusy Zakonne</i> , – wskazuje na mapie: Prusy Królewskie, Prusy Zakonne	– opisuje przebieg wojny trzynastoletniej – przedstawia postanowienia II pokoju toruńskiego – omawia dokonania Kazimierza Jagiellończyka	– porównuje postanowienia I i II pokoju toruńskiego – uzasadnia twierdzenie, że odzyskanie dostępu do morza miało przełomowe znaczenie dla rozwoju polskiej gospodarki	– wyjaśnia, dlaczego wojska zaciężne pod koniec średniowiecza zastąpiły w bitwach tradycyjne rycerstwo
6. Monarchia stanowa w Polsce	· monarchia patrymonialna i stanowa · przekształcenie się rycerstwa w szlachtę · przywileje szlacheckie	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>szlachta, sejm, senat</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>monarchia patrymonialna, monarchia stanowa, przywileje, pańszczyzna, konstytucja</i>	– wyjaśnia, w jaki sposób rycerstwo przekształciło się w szlachtę – przedstawia najważniejsze przywileje szlacheckie	– wyjaśnia znaczenie konstytucji <i>Nihil novi</i> – tłumaczy różnice między monarchią patrymonialną a stanową	– ocenia, jakie szanse i jakie zagrożenie niesło za sobą zwiększenie wpływu szlachty na władzę

2. SPOSOBY SPRAWDZANIA WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI

- Pisemne formy sprawdzania wiedzy (sprawdziany, kartkówki- materiał z 3 ostatnich lekcji, praca z mapą/źródłem pisanym bądź niepisanym)
- Odpowiedzi ustnej (uczeń odpowiada z ławki, możliwość odpowiedzi poza forum klasy)
- Działania projektowe (projekty grupowe, indywidualne)
- Dokumentowanie procesu nabywania wiedzy i umiejętności (zeszyt, teczka pracy, portfolio)
- Uczeń w każdym półroczu powinien uzyskać minimum jedną ocenę z każdego zrealizowanego działu (sprawdzian, kartkówka)

3. KRYTERIA OCENIANIA BIEŻĄCEGO

Ocenianie bieżące ma na celu ukazanie postępów ucznia oraz udzielenie mu informacji zwrotnej na temat opanowania przez niego wiedzy i umiejętności. Może ono mieć formę oceny cyfrowej w skali 1-6, oceny wyrażonej w procentach% (0-100%) lub informacji zwrotnej.

Przygotowanie ucznia do lekcji obejmuje:

- ✓ Prowadzenie zeszytu przedmiotowego
- ✓ Posiadanie podręcznika
- ✓ Znajomość zakresu tematycznego z 3 ostatnich lekcji

Uczeń ma prawo do zgłoszenia nieprzygotowania w sytuacji awaryjnej, jest to odnotowane symbolem **X** w dzienniku w kolumnie zachowanie.

Brak zeszytu, podręcznika również odnotowuje się w dzienniku w kolumnie zachowanie – symbolem **bm**.

- Kryteria oceniania odpowiedzi ustnych

Przy odpowiedzi ustnej ocenianiu podlega:

Zrozumienie tematu

Zawartość merytoryczna

Argumentacja

Wyrażanie sądów

Stosowanie adekwatnej terminologii

Umiejętność korzystania z mapy historycznej.

Kryteria oceny za odpowiedź mają uwzględniać: koncepcję wypowiedzi, znajomość pojęć i postaci związanych z omawianym zagadnieniem oraz poprawność językową

- Kryteria oceniania prac pisemnych

Sprawdziany zapowiadane są co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem. Uczniowie otrzymują zagadnienia do sprawdzianu na przedmiotowych grupach Teams

Jeśli uczeń był nieobecny podczas pierwszego terminu sprawdzianu w dzienniku pojawi się adnotacja **U-upełnij**. Uczeń ma obowiązek napisać zaległy sprawdzian po ustaleniu terminu z nauczycielem.

Nauczyciel ma obowiązek ocenić prace uczniów w terminie 14 dni od ich napisania.

Niesamodzielność podczas sprawdzianów/kartków:

Uczeń konsultujący się z innym uczniem, uczeń posługujący się niedozwolonymi pomocami naukowymi (w tym urządzenia elektroniczne), chowający/niszczący swoją pracę otrzymuje uwagę z zachowania w kryterium właściwe zachowanie podczas zajęć edukacyjnych jak również ma obowiązek ponownego jej napisania.

Przeliczenie kryteriów procentowych na stopnie odbywa się według następującej skali

Celujący (6): 98% - 100%

Bardzo dobry (5): 85% -97%

Dobry (4): 70%-84%

Dostateczny (3): 50%-69%

Dopuszczający (2):30%-49%

Niedostateczny (1): 0%-29%

4. ZASADY PONOWNEGO USTALANIA STOPNIA:

- Uczeń ma prawo do poprawy każdej otrzymanej oceny minimum jeden raz o ile nauczyciel nie wskaże więcej.
- Ponowne ustalenie oceny musi nastąpić w terminie 2 tygodni od oddania pracy i nie musi być przeprowadzone w takiej samej formie jak pierwotna.
- Ponowne ustalenie oceny w przypadku oceny niedostatecznej jest obowiązkowe co najmniej raz.
- W dzienniku elektronicznym odnotowuje się cały proces ponownego ustalania oceny, a pod uwagę brany jest najwyższy stopień.

5. WARUNKI I TRYB OTRZYMANIA WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA ROCZNEJ OCENY KLASYFIKACYJNEJ:

- Na miesiąc przed rocznym klasyfikacyjnym zebraniem rady pedagogicznej nauczyciele oraz wychowawca oddziału informują ucznia i jego rodziców o przewidywanych dla niego rocznych ocenach klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych oraz przewidywanej rocznej ocenie klasyfikacyjnej zachowania.
- Informację o ocenach przewidywanych przekazuje się pisemnie lub za pomocą dziennika elektronicznego.
- Roczne oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych oraz roczną ocenę klasyfikacyjną zachowania ustala się na tydzień przed rocznym klasyfikacyjnym zebraniem rady pedagogicznej.
- Ustalona roczna ocena klasyfikacyjna nie może być niższa niż ocena przewidywana.

- Uzyskanie wyższych niż przewidywane rocznych ocen klasyfikacyjnych jest możliwe dla każdego ucznia, który wyrazi taką chęć i odbywa się w drodze rozmowy ucznia z nauczycielem nad poziomem spełnienia przez ucznia kryteriów na ocenę przewidywaną i wyższą, która może być uzupełniona wykonaniem przez ucznia wskazanych przez nauczyciela zadań.
- Uczeń powinien zgłosić nauczycielowi chęć uzyskania oceny wyższej w terminie maksymalnie tygodnia od otrzymania oceny przewidywanej.